NĂM THỨ MƯỜI. — SỐ 1863 MỖI SỐ: 0$03 NGÀY 1ER TỪ 20 SEPTEMBRE 1923

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

HANOI

	1 tháng	3 tháng	6 tháng	1 năm
Một năm	0$ 60	0$ 1.80	0$ 3.50	0$ 6.00
Các làng và các công-sở	»	0$ 2.00	0$ 3.00	0$ 6.00
Sáu tháng	0$ 60	0$ 1.50	0$ 2.50	»
Ba tháng	0$ 50	0$ 1.25	0$ 2.00	»
Một tháng	0$ 50	0$ 1.00	0$ 1.75	»

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur 61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-VĂN-LIỄN

Adresse télégraphique : TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
Téléphone n° 150

ANNONCES

Décomptées à raison de 3 lignes au cm. ; timbre de hauteur, sur 0 = 060 de large.
Une seule insertion. . . . 0$ 30 le cm.
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . 0$ 15 le cm.
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ le ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$ 50 le cm.
On traite à forfait pour les contrats importants.

Một cuộc cạnh-tranh rất kịch-liệt của người mình

(Sự bầu cử tổng-lý ở các miền nhà-quê)

Thường đi về các miền nhà-quê, được nghe những chuyện ông Cảnh nọ tranh Cảnh-tổng mất kẻ nghìn, ông Lý kia tranh Lý-trưởng mất hàng mấy trăm; cái ám-mưu cạnh-tranh không thể nói rõ được. Nhưng chính kỳ-già cũng đã từng mục-kích có người làm chánh, phó tổng mà bán hết cả gia-tư điền-sản, có người ra làm chánh, phó lý mà đi vay nợ lãi hàng ba, bốn trăm đồng. Ôi! của đau con xót; ai mà muốn mất của: ai mà mất của lại chẳng đau? Mà sao đổ đi hàng trăm hàng nghìn như thế không ai biết tiếc?

Nghĩ đi nghĩ lại, không biết cái mục-đích cạnh-tranh của những hạng người ấy tại chỗ nào? Cái lòng cạnh-tranh người ta ở đời ai mà chẳng có. Song đã để thân vào trong cuộc cạnh-tranh, thì ai cũng có một cái mục-đích; mà cố lại cái mục đích cạnh-tranh của người đời bất ngoại hai đường: một là tranh danh; hai là tranh lợi. Tranh danh như những bậc anh-hùng hào kiệt, chí-sĩ nhân-nhân: mà chánh-trị đua nhau mà trù-hoạch những phương-châm chánh-trị hay: nhà học-vấn đua nhau mà nghiên-cứu những học-thuyết học-lý mới; nhà phát-minh đua nhau mà sáng-tạo những công-nghệ lớn; nhà từ-thiện đua nhau mà gây dựng những quỹ phúc to; làm lợi cho nước, làm ích cho đời, cầu sao được sự-nghiệp khắp nhân quần, tiếng thơm lưu sử-sách. Ấy là cái mục đích thứ nhất của người ta cạnh-tranh. Tranh lợi là những tay tiền thù hoạt-bát, những người tâm-kế kinh-doanh: nông tranh với nông, mà ruộng đất làm cao thêm tốt, hoa lợi làm cho thêm nhiều; công tranh với công, mà hóa-vật làm cho thêm tinh lương, cơ-khí làm cho thêm hoàn-bị; thương tranh với thương, mà thị trường làm cho thêm rộng, giao-thông làm cho thêm nhanh, khoáng trương sản nghiệp, khai-thác tài nguyên, cầu sao được sung-dụ cái vật chất văn-minh, an-hưởng cái hạnh-phúc khoái lạc. Ấy là cái mục-đích thứ hai của người ta cạnh-tranh.

Nay xét đến cái hạng người chịu mất hàng trăm hàng nghìn mà tranh nhau làm tổng-lý, có phải là vị danh mà cạnh-tranh chăng? Nếu có hạng tranh danh, thì xuất món tiền như thế bỏ vào những việc công-ích, công-lợi, hoặc làm một cái học-đường cho những tổ thanh-niên tử-đệ có trường mà học, có thầy mà theo, sau này được thành đức đạt tài, tức là cái quả ngon của thiện nhân mình gieo giống trước; hoặc lập một sở tập nghệ cho những kẻ khôn cùng vô cốc, có cơm mà ăn, có việc mà làm, sau này được an cư lạc nghiệp, tức là cái lạc quả của tự-hàng mình tỉ-độ cho; hoặc lập một cái vườn Âu-trí, bảo dưỡng những kẻ bần nhi cho được nhờ cái ơn chăn nuôi săn-sóc, thì cái công đức của mình cũng tạc trong bia miệng bấy nhiêu người ấy mà muôn thuở không mòn; hoặc làm cái nhà y-tế, cứu giúp những người bệnh hoạn cho được nhờ cái ơn cơm cháo thuốc-thang, thì cái tên họ của mình cũng cùng với cái cơ-sở ấy mà trăm năm trường thọ; hoặc xây một cái cầu, đắp một con đường cho hành-nhân thuận tiện; hoặc khai một cái kinh, xẻ một cái công cho hóa-sốc phong-đăng; còn biết bao nhiêu là những việc nghĩa-cử nên làm có thể khiến cho xã-hội yêu vì, nhân dân kính-mến; tranh danh thì tranh ở chỗ đó, chứ tranh gì ở chỗ chức phận tầm-thường.

Hay là vị lợi mà cạnh-tranh chăng? Làm thân người tổng-lý, lương-sướng chẳng có, bổng lộc thì không, trừ ra cái kẻ ăn quần, khi-láng kẻ hèn yếu, bác trước kẻ con em, thì làm gì cho có lợi; mà tang-hồi sách-nhiễu, thì quốc-luật trừng-trị rất nghiêm. Người mà thật có lòng tranh lợi thì cái lại đại gì bỏ ra bạc trăm bạc nghìn, thà vịt nhà bắt vịt trời, mà hỏng lên-lỏi vào trong bước chông gai để cầu cái lợi nuốt còn mắc họng như thế.

Xét cho cùng ra, chẳng qua là người mình trí-thức còn hẹp, không hiểu được cái danh thực, cái lợi thực là cái gì; gia dĩ cái thói cả làm nuốt cả bề để thành một thứ độc truyền nhiễm ở trong xã-hội ta, cứ lấy đè nén được nhau là danh, hà hiếp được nhau là lợi. Tục-ngữ ta có câu: Bán gia tài mua danh phận: lại có câu: Già trâu nhau tiếng gáy. Ở các nước văn-minh thì người ta dùng cái hơi sức cạnh-tranh đó về con đường danh lợi thực, mà người nước mình thì đem dùng về sự cạnh-tranh nhỏ nhặt những danh giả lợi giả, cho đến nát xương lòi da, khuynh gia bại sản mà chưa biết hối đầu.

Cái cách cạnh-tranh đê-liệt ấy, người thức giả tất không ai thèm làm; cho nên những người tài đức xứng đáng, có lòng danh-dự chân chánh lại không được cái địa-vị lý để kiến công lập nghiệp mà gánh vác một phần trách nhiệm với quốc-dân; thành ra cái cơ-quan hành chánh rất thiệt cần của các lỗng các làng chỉ là một thứ hàng đầu giá cho những phường ngu rốm. Cái tệ ấy mà không kiếm chính đi được, thì tổng lý bao giờ có người khá mà hòng được những thiện-chính lương-pháp thi hành vô tệ, làm nên công việc lợi ích cho dân!

Ước-ao rằng các quan phủ huyện, trong vụ bầu cử tổng lý, nên gia tâm kiểu-chính cái tệ ấy cho dân; mà những phường ngu rốm kia cũng nên biết tiết-tiến; một động là một hạt mồ-hôi, một giọt nước mắt của mình, nên để mà làm lấy cái danh thực lợi thực của mình, chứ đừng làm cái chuyện cạnh-tranh vô lý như thế nữa.

T.

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 19 Septembre 1923

Hội Vạn-quốc

Theo như lời ông hội-trưởng bàn, thì đại hội-đồng hội Vạn-quốc quyết nghĩ giao cho hội đồng thứ mười xét một bức thư của M. Nansen về việc cho phép viên chánh ấy-viên ở Constantinople tổ-chức cuộc cứu trợ những người Hy-lạp, và người Arménie tị nạn đã tới Smyrne.

M. London, đại biểu nước Hà-lan, có đọc bản tờ trình của hội-đồng thứ sáu khuyên nên ưng cho nước Hungari-gia-ly vào hội Vạn-quốc.

Hội Vạn-quốc có lai cảo cho các báo-quán như sau này:

Ông hội-trưởng có đọc cho hội đồng nghe bức điện-tín của vua Tây-ban-nha cảm tạ lời hội Vạn quốc chúc mừng về ngày kỷ-niệm bách-chu niên của hai nhà hải bộ Tây-ban-nha và Bồ-đào-nha đi quanh địa-cầu trước cả trong thiên-hạ.

M. London (Ha-lan) hội-trưởng hội đồng thứ sáu đệ-trình bản tờ trình ưng thuận cho nước Hung-gia-ly vào hội Vạn-quốc. M. Ouske (Nước Tchécoslovaquie) có nói rằng chánh phủ Hung-gia-ly chưa thi-hành rất cả các điều khoản trong tờ hòa-nghị Trianon, thì M. Banffy có thay lời nước láng nam-đoan xin thi-hành tất cả các khoản trong hòa-ước. M. Banffy cam đoan như thế, thì các phái-bộ nước Tchécoslovaquie, Roumanie, Serbe-Croate-Slovène đều xin hội-đồng thứ sáu cho nước Hung vào hội Vạn quốc. Sau đại-hội-đồng đồng thanh ưng chuẩn cho nước Hung gia-ly vào chân hội Vạn-quốc.

Mlle Bonnevie (Na-uy) có đệ-trình một bản tờ trình về việc bán nha-phiến và các chất ngay-độc. Hội-đồng quyết nghĩ xin các chánh-phủ lập lệ bắt phải có giấy nhập thực mới được mang những chất ấy nhập cảng hay là xuất cảng.

Hội-đồng lại xin tòa Trị-sự viết thư ngay cho Chánh-phủ Hoa-kỳ xin Chánh-phủ ấy cử một viên đại-biểu đến dự hội-đồng Nha-phiến của hội Vạn-quốc, Lord Chelmsford (Ấn-độ) xin đại hội-đồng ưng chuẩn việc thỉnh cầu với các Chánh-phủ đến thi hành các khoản của hội đồng Nha-phiến quyết nghị.

Nhà bác-sĩ Nansen (Na-uy) có trình hội-đồng một bức điện-tín của viên chánh-sự viên coi về việc dân Ngạch-nạn ở Constantinople xin phép dùng bộ Chánh-ấy-viên để cứu giúp hàng mấy nghìn người Hy-lạp và Arménie ở Smyrne và ở Bonnevie đến. Hội-đồng quyết nghị giao cho hội đồng thứ sáu xét cái vấn-đề ấy. M. Nansen lại xin tòa Trị-sự xét ngay các vấn-đề hiện để giao cho hội-đồng Khải-xướng tra cứu.

Việc Đông-Âu

Thượng-quản Pellé, là chánh ấy-viên Đại-pháp tại Constantinople đã khởi hành đi Smyrne để xem xét việc cứu-trợ những dân Đại-pháp và những dân Bảo hộ ở Smyrne.

Quan phó thầy nguyên soái Damesnil, thống đốc đội bài-thuyền ở Đông-Âu, đã gởi điện-tín cho Hải-quân bộ Thượng-thư khen ngợi các thủy-binh đã tận tâm kiệt lực và đã biết giữ kỷ-cương trong khi đem những dân bị nạn hỏa tai ở Smyrne xuống tàu, mà quan thiếu-tá Algoud đã bị thương về nghĩa-vụ.

Ngày hôm chủ nhật, các tàu Pháp và tàu Ý đã chở một vạn người dân bị nạn đến Pirée.

Nhiều người dân tị nạn có đến bộ Lãnh sự Đại-Pháp ở Athènes để cảm tạ thủy-binh Đại-pháp đã tận tâm kiệt lực cứu-trợ họ trong khi nguy-cấp.

Việc nước Đức

Trong khi đảng Xã-hội hội nghị ở Augsbourg, viên nguyên thủ-tướng Muller có đọc một bài diễn-văn phản đối kịch liệt các nước Đồng-minh. Viên hội trưởng tên là Wells có nói: Đảng Xã-hội nước Anh sẽ giáp tá để sửa đổi lại tờ hòa-nghị Versailles.

Việc nước Nga

Chánh-phủ Xô-viết không ưng thuận cho Hội-đồng điều tra nước Hoa-kỳ đến tra xét ở nước Nga.

Báo *Times* nói rằng chánh-phủ Quá-khích đã bán cho nước Đức 20 chiếc tàu chiến không dùng được nữa để sửa đổi làm tàu buôn.

Hội-đồng thành-phố Lyon

Hội đồng thành-phố Lyon đồng-thanh ưng việc chọn thành Lyon làm nơi co-sở của các phái-bộ truyền giáo ở ngoại quốc

Thị giá quốc-trái: 3%. 61.60 4%. 1918, 64,15 — 5%. 1915 1916, 78, 5%. 1920 90,25 — 6%. 1920 92 50.

Tin Trung-hoa

Ngày 12 Septembre 1923

Thái-độ của Lê-nguyên-Hồng

Thái-độ Lê-nguyên-Hồng nay bỗng tiêu-cực, hiện đã xưng bệnh tạ khách

Tổ chức Nội-các

Có tin Nhan-huệ-Khánh lại đứng tổ-chức Nội-các, nghe đâu vì Trương-thiệu-Tăng không muốn khai tội với Ngô-bội-Phu, nên đã nói với Lê-nguyên-Hồng cố từ việc tổ-chức Nội-các, cho nên Lê lại giao việc ấy cho Nhan.

Vương-sùng-Huệ từ chức

Nội-các tổng-trưởng là Vương sùng-Huệ định trình xin từ chức, nhưng nghe đâu còn đợi tin xem Đường-thiệu-Nghi giải quyết thế nào, rồi sau mới đệ-xuất.

Chúng-nghị-viện

Chức phó-nghị trưởng ở Chúng-nghị-viện, các phái phần nhiều muốn giáp cho Trương-Kỉ-Liễn-Tuấn muốn nhường phiếu cho Trương, vậy nên Trương được nhiều phiếu lắm. Chủ-phe-Thành có lẽ bị thất-bại.

Hộ-pháp nghị-viện hơn một trăm người quyết nghị khôi-phục quốc-hội theo như năm dân-quốc thứ 8 và cự tuyệt những nghị-viên về đảng Lê-nguyên-Hồng.

VĂN UYỂN

Thu-dạ tứ hoài

Một mình trần trọc giấc chưa an,
Phấn-phất mành thưa ngọn gió đàn.
Hồ-hải lần-hồi qua tuế-nguyệt,
Phần-hương xa-cách mấy quan-san.
Nước non hồ dễ ai tri-kỷ,
Hoa cỏ như ai khách đoạn-trường.
Rủ bức màn thu đi ngẫ quách,
Tiếng gà eo-óc vội kêu sương.

Hoài trần, Lê ngọc-Cận.

Khuê-oán

Chàng đi muôn dặm thiếp ở phòng,
Sầu khắc năm canh những nhớ mong.
Mà phấn nhạt phai dau dớn dợ,
Ngày xanh mòn mỏi xót-xa lòng.
Bóm, mai đôi cảnh hồn mơ-mộng,
Năm, tháng trông tin tuyệt cánh-hồng.
Đốt nguyện đến già phu-phụ lợi
Nỗi niềm tri-kỷ thắn cho nhau!

Tuyết-mai, B. X. Q.

Bản dự-án số chi-thu Bắc-kỳ về năm 1923

THIẾN XXV

Kiểm lâm (Các viên chức)

Khoản thứ nhất. — Các viên chức Âu-tây

A. — Các viên chức tại Thuộc-địa

1 viên tổng kiểm-lâm ngoại hạng		11.000 fr.	+ 6 515 p.
1 viên tổng kiểm-lâm hạng nhì		9.000	3 990
5 viên tổng kiểm-lâm hạng ba.	8.000 fr	+ 3.705 p. = 40.000	18 525
7 viên chủ-sự kiểm-lâm ngoại-hạng	7.500	3.510	51.500 21.570
8 viên chủ-sự kiểm-lâm hạng nhất	7.000	3.315	56.000 26.520
3 viên chủ-sự kiểm-lâm hạng nhì	6.500	3.115	19 500 9 345
2 viên chủ-sự kiểm-lâm hạng ba	6 000	2.920	12 000 5 840
4 viên kiểm-lâm hạng nhất	5.500	2.725	22 000 10.900
3 viên kiểm-lâm hạng nhì	5.000	2.525	15.0 .0 7 575
4 viên kiểm-lâm hạng ba	4.500	2.330	18.000 9 320
5 viên kiểm lâm tập sự	4.000	2.125	12 . 00 6 625
41			267 000 f. + 127.505 p.

B. — Các viên chức ngoại thuộc-địa

8 viên chức đồ đồng mỗi viên 6.000 f. cộng là		48.000 f.
315.000 f. tính theo giá bạc 6 f. được		315.000 f.
		52,500 p.
— C. —		
Số tiền 10 °/. nộp vào công-quỹ hưu-trí về 315.000 f	31.500 f.	
Tiền tính thế lệ lần 7/10 về 267.000 f.	18.690	
	50.190	
50.190 f. tính theo giá bạc 6 f. là		8.365 p.
Cộng khoản thứ nhất		188 370 p.

So với số tiền trong khoản thứ nhất về năm 1922 được là 191.845, vậy về năm 1923 kém 3.475p.

Khoản thứ 2. — Các viên chức bản xứ

A. — Ngạch trên

1 viên cán sự chuyên-môn hạng tư	1.100 p.

B. — Ngạch nhà giấy

1 viên thư-ký hạng nhất	718
1 viên thư-ký hạng ba	762
1 viên thư-ký hạng tư	684
3 viên thư ký hạng năm mỗi người 606 p.	1.818
10 viên thư ký hạng sáu mỗi người 528 p.	5.280
4 viên thư ký thí-sai mỗi người 450 p.	1.800
20	

C. — Ngạch ở ngoài

9 lính kiểm-lâm hạng nhì mỗi người 528 p.	4.752 p.
14 lính kiểm-lâm hạng ba mỗi người 460 p.	6 300
19 lính kiểm-lâm hạng tư mỗi người 390 p.	7.410
30 lính kiểm-lâm hạng năm mỗi người 330 p.	9.900
74 lính kiểm-lâm hạng sáu mỗi người 270 p.	20.520
27 lính kiểm-lâm tập-sự mỗi người 210 p.	5.670
175	

D. — Các viên chức chưa vào ngạch thực-thụ

4 người vận máy tàu ca-nốt mỗi người 420 p.	1,680 p.
3 người hoa tiêu tàu ca-nốt mỗi người 3.0 p.	1 080
7	6v.-71 p.
Trừ đi 1/100 về sự dự khuyết.	698
Còn	68 973 p.
Số tiền 4% nộp vào công-quỹ hưu-trí về số 59.444 p.	2.378

Cộng khoản thứ hai là 71.366 p.

Số với số tiền năm 1922 là 67.599 vậy hơn là 3.767 p.

Khoản thứ 3. — Các khoản chi-tiêu phụ thuộc về các viên chức.

A. — Các viên-chức Âu-tây ngoài thuộc-địa

1. Tiền phụ cấp cả: quan chức Âu-tây	1.200 p
2. Tiền phụ cấp các viên cán sự được thu về phụ cấp về các sản vật của các viên ấy khám xét.	500
3. Tiền phụ cấp của các viên cán-sự về các công sở khác mà khám xét giúp sở Kiểm-lâm.	2.600
4. Tiền viên lái cho 25 viên Chánh-đạo, mỗi viên 180 p: 180 p × 25 =	4.680
5. Tiền viên ải cho 4 viên Chánh-hạt, mỗi viên 180 p. 180 × 4 =	720
6. Tiền phụ cấp tiền ngựa 400 f. × 3 = 1 200 f.	2.0
7. Tiền phụ cấp tăng miễn.	11.610
8. Tiền phụ cấp về vợ con trong thuộc-địa.	5.500

B. — Các viên chức Âu-tây ngoài thuộc địa

9. Tiền phụ cấp cho vợ con ở Pháp 6000 f.	1.000
10. Tiền phụ cấp về việc trả tàu tại Pháp 2.600 f.	
hai người mỗi người là 300 f. × 2 = 600 f.	100
11. Tiền phụ cấp riêng về việc trả tàu tại Pháp 2.600 f.	1.600
12. Tiền phụ cấp đặc cách về sự ăn dùng đắt đỏ 5.760 f.	960
13. Tiền phụ cấp về việc khởi hành ở thuộc-địa	»

C. — Các viên chức bản xứ

14. Tiền phụ cấp về việc ăn dùng đắt đỏ (Hanoi, Haiphong, và các tỉnh).	7.200

Cộng khoản thứ 3 được 37.998, so với số tiền về năm 1922 là 38.498 vậy kém là 25.

Khoản thứ 4. — Các khoản chi tiêu về năm đã qua.

Các khoản chi tiêu về năm đã qua mà chưa hết hạn.

Tổng cộng thiên thứ XXV được là 297.722 p. so với năm 1922 là 297.447 p vậy hơn là 275 p.

Tạo Võ Phi Hùng Hà Retrieve Kỹ (67-74) cảng Huỳnh Chiếu Đăng cho Võ Tấn Phong
Tự roi làm của Corner

Người Đông-pháp ở Đại-pháp

Hội Đông-pháp tương-tế ở Paris

Trong một số báo trước, bản quán có đăng một bài nói về lễ thành-lập hội-quán của hội Đông-pháp tương-tế ở Paris (Association Mutuelle des Indochinois), nên các bạn đọc báo có mấy ông viết giấy hỏi hội ấy là thế nào, và cái mục-đích những gì, vậy xin đáp chung lại mấy lời như sau này :

Hội A. M. I. này là do mấy nhà luật-sư, làm báo, làm thuốc, quan tri học-sinh, thợ thuyền Đông-pháp trú tại Đại-pháp lập lên từ năm 1920 để làm cái cơ-quan cho người mình trú ngụ ở nơi xứ sở đường quen biết nhau, để cùng nhau khuyến rèn trong khi học tập, giúp đỡ trong lúc cần dùng. Nhờ được quan Thuộc-địa bộ Thương-thư, chánh-phủ Toàn-quyền Đông-pháp, và một hội-đồng có các quan chức Thượng-quốc và Đông-pháp bảo trợ cho, nên từ ngày hội lập thành đến giờ một ngày một thêm phát-đạt thịnh vượng. Nay mai hội sẽ đặt chi-nhánh ở Marseille và các tỉnh khác.

Cái mục-đích thứ nhất của hội là giúp đỡ những người bản xứ trú-ngụ ở Pháp, khỏi phải ăn cách mỗi người một nơi, coi nhau như người dưng nước lã. Vì vậy hội có lập một cái hội quán có đủ chỗ dành đạo, nơi học sách chỗ làm việc nơi tiêu-khiển, để cho các hội-viên có nơi tới lui, cùng chau họp tập. Tại hội quán có một phòng sách riêng, có đủ các tân văn, các tạp-chí các giấy má cùng các tin tức không thiếu một thứ gì.

Nhân hội có giao-thiệp với nhiều hội khác, nên hội có thể trỏ cho các hội viên, nhất là cho các học-sinh, du học tại Pháp có chỗ ở rẻ tiền, hay là những người trông nom cho một cách tận lợi.

Hội có một sở xem bệnh không lấy tiền, một sở thông tin tức và một sở đưa người làm. Các nhà hát và các nhà buôn cũng cho các hội-viên của hội được hưởng một cái giá riêng. Hội có một công-quỹ để cho những học-sinh hoặc viên-chức nào lỡ cần phải có hồi-hương mà không có tiền, hoặc là cấp học bổng cho hội viên.

Mùa đông thì hội đặt các cuộc vui và các cuộc diễn thuyết. Mùa hạ thì hội đặt các cuộc đi du lịch. Lại có một sở riêng về các việc thể thao nữa.

Hội sẽ đặt các cuộc diễn-thuyết làm cho Đại-pháp biết tiếng Pháp và sẽ xuất-bản một tập báo phát hành ở khắp mọi nơi, mục-đích là làm cho dư luận thượng-quốc lưu tâm đến Đông-pháp vậy.

Nhờ có hội A. M. I., này thì những học sinh thành-niên ở xa nhà cửa, mà cũng được chỗ ăn cùng làm nơi ở lại, để giao-thiệp với những người đã đi trước, có điều gì không biết cũng có người chỉ-bảo cho.

Tại Hội-quán ở Paris, và các chi-nhánh ở các tỉnh, có đặt một phòng ăn uống. Hội-viên có thể đặt cơm trước ở đấy được.

Ta phải biết chọn nghề

Một nghề tinh xảo, trăm năm yên-lạc. Nhưng chọn nghề phải thế nào? Hay nghề nào cũng làm được cả?

Trời phú thác cho loài người mỗi người mỗi nghề riêng, người đi học mà làm-phải, người đi cày, người đi buôn cho đến người làm thợ, nghề nào cũng có thể làm cho người chuyên nghề được giàu có và thêm sang trọng cả.

Vậy chọn nghề là một điều rất khó khăn cho loài người lắm lắm. Xưa kia người mình trước khi làm lễ gấy nàm cho con, có bày ra nhiều thứ đồ-vật thuộc về bốn nghề lớn, như cái bút về người học-trò, cái cày về người làm ruộng vân vân. Đứa trẻ con hay thấy các đồ vật trò chơi bày la liệt, tự khắc muốn vớ ngay lấy, hay vớ phải cái cày nhỏ thì cha mẹ đưa ấy một mai sẽ nhờ nó bắt nó đi cày mà tự bảo rằng : « Ông trời đã định cho mày đi cày thì phải cầm cày ! » Cũng có khi đứa trẻ vớ phải cái bút mà sau ra cha mẹ nó nhất làm cho nó đi học. Ôi ! hai đứa kia có phải là bẩm-tính của chúng nó như vậy đâu ! Chẳng qua khi thơ ấu thấy lạ mắt, vui mắt mà vớ lấy vớ để như ngộ được vàng. Vậy hai đứa trẻ đều hư hỏng về nghề sinh-nhai, cũng vì chúng nhỏ mà vô cảm !

Mỗi người mỗi tính, kẻ ưng nghề này, người ưng nghề nọ, vậy kẻ làm cha mẹ nên theo tính con mà chọn nghề cho nó được đích-đáng, thì mai sau mới có cái ảnh-hưởng sinh-nhai cho con mình được, nếu không ra thì lại nỗng công vô ích ! chỉ vì thế mà trách ông trời giáng sinh cho mình một đứa con hư.

Thật là công việc gì mà mình thích làm, thì có trời nại mới làm được mà thôi, chớ cho đầu sự say mê về gì cũng không thể lay đổ được. Nếu mà có say mê ra cũng chẳng qua một lúc rồi khi say tỉnh lại, lại ưng làm ngay công việc mình đã sở-nguyện mà thôi. Vậy thời cái sở-nguyện nó có thể-lực bơn sự ép uổng như thế kẻ làm cha mẹ đừng nên quá ép uổng đứa con ưng đi học ra đi cày, hoặc ra làm nghề thợ mộc. Ép sẽ chẳng xong mà lại nỗng tiền, nỗng của, mà có khi uổng cả đến tính-thần, cũng có kẻ quá cái nghề xăng mà mang bệnh nữa kia, lin con là cái cũng vì sự chọn nghề.

Nhưng trước khi chọn nghề cho con thì phải theo thời-thế nước nhà, như nước mình thì trước khi thay việc học chữ Tây ra cũng phải cho con học được bốn năm học năm năm rồi mới nên cho học nghề riêng để đỡ-thân. Người ta khi chữ nghĩa đã biết được ít nhiều thì nghề gì học cũng có phần để dãi, vì trí-khôn khi ấy đã để giúp mình mà chuyên nghề được rồi.

Tôi lại hèn trí mọn, nhưng thiết nghĩ rằng : một người vô-nghề rất là đáng sợ ; lấy gì mà dưỡng thân, lấy gì mà bổ-thảo, lỡ nhiên phải quay kiếm cách thế chạy ra đồng tiền. Muốn kiếm ra đồng tiền thời phải giữ ngón gian-phi, hoặc xoay, hoặc trộm, hoặc cướp, hoặc vớ người vô cớ. Thường thấy những đám ăn-mạng sát nhân đều là những người vô nghề cả.

Cũng vì cái chọn nghề sai nhầm mà nước nhà bây giờ nhiều người dở dang lỡ bước. Lỡ bước thế nào ! Lỡ bước đi học có tức cười không chớ ! Học đã chẳng xong mà ngoại sự học chữ thì không biết kén chọn nghề gì nữa. Đó là người cha mẹ chỉ nhất làm cho con đi học, còn sướng sự học ra cho là nhỡ nhàng cả ! Con không đáng cái mặt-bằng thầy nghề, vậy cũng biết tiếc, nhưng cũng phải bo bo nói khoác cho qua ngày giờ, kẻo phiền lòng cha mẹ. Cho đến khi có quyền tự-do, thì còn gì là đời nữa ; ngẫn ngẩn lắm thay ! Đi học mà về hưu-trí, gọi là trí-sĩ cũng phải lắm thay...

Tôi nỗi lòng nhiệt-thành ngỏ cùng các ông các bà có con nên tùy tính mà chọn nghề cho con, kẻo mai sau đỗ đang mà chịu chữ thất đức bây giờ. Thử trông cái gương đỗ đạng lo lắng cho lối thiển-niên hiệt-thời mà coi có nên trọch-nghề cho con không? Ép mà làm gì. Nay trăm nghề đều khả-vong, chẳng những làm quan mới nên ông đáng bà với đời đâu. Coi đâu người thợ giỏi cũng chẳng phải luỵ chi ông quan đâu nào ; cho đến ông quan cũng chẳng có quyền tự-do nào hơn được anh đi cày. Phải nên biết rằng nhất nhân nhất nghệ, chớ bách nhân nhất nghệ, thì ngoài cái nghề ấy thiên-hạ chẳng chết đói hết ra?

Như vậy thời nghề gì cũng khả-dĩ dung thân được cả nếu mình biết chuyên nghề mà ý-tưởng mình đã định sẵn, nghĩa là đừng nên đứng nửa nay trông nửa nọ mà hỏng cả hai bên ; bắt cá hai tay có mấy khi tóm được cả đôi, tóm đã chẳng được mà lại tổn thời giờ, nhọc mệt thân-thể. Vậy trước khi chọn nghề, phải do tường nghĩ ngợi cho đích-đáng thì sau ra thế nào là chẳng thành. Tục-ngữ Pháp có câu « Vouloir, c'est pouvoir » dịch ra quốc-âm « có chí thời nên » vậy nhất định chắc-quyết làm việc gì thì việc ấy cũng phải xong xuôi ; chọn nghề cũng vậy, hễ nhất tâm thì thế nào chẳng được, chẳng thành công-cuộc ; khi công cuộc thành thì tiền thân nhàn hạ, đó là cái vẻ vang, cái sung-sướng nó ở trước mắt mình vẫn nhãm hoài !

Cao-ngọc-Hoàn

Sâm-so'n du-ký

(Tiếp theo)

Xe đi qua trường Nữ-học đến trước cửa ga, rẽ sang bên tay phải, cứ theo con đường cái đi mãi, đi độ 2 cây số-mái đến huyện Đông-sơn — huyện sở tại — đã trông thấy ở trước mặt những núi cùng đồi. Đến nơi, chúng tôi thấy lên một cái núi thấp có bực đá để đi. Ở trên núi có đền, trước cửa đền có 2 con chó đá, hai cây hoa đại rườm rà. Đi qua một cái cửa tò vò bằng đá đến một cái sân rộng. Ở trong sân có bốn pho tượng bằng đá đại phu bọc to hơn người, hai con rồng, hai con voi, hai con ngựa, hai thằng phỗng quỳ đều bằng đá cả. Bốn cô ba gian rộng, cửa khóa, không gặp thủ tự ở đấy, nên chúng tôi không vào vẫn-cảnh được. Đi qua đấy chừng 50 thước đến chùa, « Hang » Trước cửa chùa có chuông đồng, chiêng đá. Không thấy nhà sư ở trong chùa, nên chúng tôi đứng ngoài trông vào trong, cảnh chùa trông buồn, hương lạnh khói tàn. Đi độ 100 thước, chúng tôi lên qua núi lô-cô bậc đá nữa. Hang-quỉ. Trước cửa hang có một cái bàn có bằng đá nhân tạo. Vào trong hang thấy thờ đức Thánh-Quan và ông Chúa. Những pho tượng ấy khắc vào phiến đá to, sơn son thiếp vàng. Đỗ thờ bằng đá để mộc. Có một cái chuông đồng to treo ở ngoài cửa hang về phía bên kia. Không có cái chi là kỳ lạ cả. Không biết vì lẽ gì mà đặt tên hang ấy là hang Quỉ. Ngồi nghỉ một lúc, chúng tôi xuống chân núi, thấy mấy người thợ đập đá. Nhân tiện có hỏm ảnh, chúng tôi có ảnh mấy bức trong khi chúng nghỉ tay dương làm việc. Làm-lũ từ sáng đến tối chỉ gọi là đủ ăn. Tuổi thế cũng xong, trong trí không còn biết đến điều lắm ! Trông cảnh lấy lại phẳng-phất đến chuyện lão thợ đá trong tiểu-thuyết « Le tailleur de pierre à Saint Point » của Lamartine tiên-sinh. Lão chăm thế-sự nhân tình mà trải qua thăng ngày bạn càng cỗ cây. Trong những lúc lão đàm luận xiết bao nỗi chua xót về đời khắt khe, đắc-dõng nỗi tơ duyên éo-le ! Này con ong, cái kiến, đàn chim, con vật là bẩm bạn của lão. Niên cao tóc bạc, lão yên thú thanh nhàn.

Chúng tôi lại lên một quả núi thấp, trên núi có đền : « Tiên tự sơn », Trong đền thờ các vị và hai bên có hai quan tướng.

Phong cảnh nơi Nưỡi không có cái chi là lạ cả, chỉ trông thấy núi cùng non, dưới chân núi là nông-phu cắm cắm cụi cụi làm việc đồng ăng.

Khi chúng tôi trở ra về đã quá 11 giờ sáng. Trời nắng gắt, nên mệt. Tóm tắt Thanh-hóa là một tỉnh to của nhà rộng rã phố xá quang đãng, dân-cư đông đúc. Có người Trung-kỳ và Bắc kỳ hoặc buôn bán, làm công nghệ hoặc tùng-sự ở các sở. Cách cư xử phần nhiều còn theo cổ phong, nên nặng-cũ. Về thương-mại, công nghệ ở Thanh-hóa ưa rứa mấy tỉnh nhỏ ngoài Bắc ; còn về nông-nghiệp không lấy gì làm to lắm. Tất độc-giả cũng biết rằng Trung-kỳ là một xứ nhiều rừng lắm núi, chỉ vì phía bắc nghĩa, là ở tỉnh Thanh-hóa là có nhiều ruộng nương. Tuy là nhiều, nhưng thóc gạo gì chỉ gọi là đủ cung-cấp cho người dân xứ và chăng vượng dương phần nhiều không được phì-nhiêu, nên chỉ dân-cư duyên-hải sinh-nhai về nghề chài lưới.

Việc giáo-hóa nam-nữ bản mãi ngày một bành-trướng ; cũng như ở ngoài Bắc trong Nam việc học càng mở mang bao nhiêu trình-độ dân-trí càng thêm bấy nhiêu. Đã trí khai-thông mới ra khỏi nơi hắc-ám mà hi vọng cải-lương hương-ục hương-lệ chốn hung thực-nghiệp. Nhưng nền tăng-tiến về đường bình-thức hơn là về đường tinh thần, thời thuộc-phong mỹ-tục bỏ đi mà bỏ dần. Ta xem như mấy nơi kinh-thành phồn-hoa lắm khi chỉ thấy bóng nhoáng bề ngoài !

Đến 4 giờ chiều chúng tôi đi Sầm-sơn từ Thanh-hóa vào Sầm-sơn gần hơn từ Haiphong đi Đồ-sơn, ngắn là đường đi có 16 ki-lo-mét, đi xe cao-su mất ngót 2 giờ. Hai bên đường những cánh đồng mạ xanh rì một màu, nước điền hòa. Có lẽ việc đồng áng ở trong vụ này thuận lợi hơn là ở ngoài Bắc.

Đi quá một ki-lo-mét thấy trường Bò-dục. Khi đến ki-lo-mét thứ 11 đi qua trường Hòa chung, xế trường ấy có một cái chợ lợp tranh. Còn từ đây vô Sầm-sơn thỉnh thoảng thấy đền chùa, giảm bớt cái mà tranh vách nát, đáng ra xa làng mạc.

(Còn nữa)

Thanh-Trai, Trương-qui-Bình

VIỆC HANOI

Hội-đồng Chính-phủ thường-trực. — Hội-đồng Chính-phủ kỳ thường trực để họp sống hôm nay tại phủ Toàn quyền có quan quyền Toàn-quyền Baudoin chủ tọa.

Trong những việc Hội đồng xét thì có việc Mme Canavaggio ở Saigon xin cho bảo Nông-cổ mín đàm ra mỗi tuần lễ ba lần vừa bằng chữ quốc-ngữ vừa bằng chữ Nho, việc cấp lưu bổng cho các viên chức tòng sự với các sở thuộc về thành-phố ở Hanoi, việc trích ở kho dự-bị lấy 30 000 đồng giao cho viên chủ-nhà Vạn-bảo, việc trích ở kho dự bị lấy 10.287 p 00 để mua các trại binh Lao-cay, vân vân.

Hội-đồng thành-phố xin từ chức. — Có như báo *Avenir du Tonkin* thì Hội-đồng thành-phố chỉ nay mai là xin từ chức.

Nếu vậy thì Hanoi cũng lại như Saigon, nay mai lại phải đặt Hội-đồng ủy-viên do Chính-phủ tuyển bổ.

Phái-bộ Trung-hoa. — Ngày hôm qua, hồi 2 giờ, các thân-hào Hoa-kiều ở Hanoi có nghênh-tiếp các phái-viên lại nhà Hội-quán phố hàng Buồm. Sau các phái-viên có đến thăm trường Pháp-Hoa ở hàng Buồm và trường dạy tiếng Pháp của người Hoa-kiều một lát phố Sầm công.

Chiều hôm qua các phái-viên có đến chào quan Thống sứ tại dinh ngài. Trong tuần lễ này, quan Toàn-quyền sẽ làm tiệc đãi các phái-viên.

Nay mai các ông sẽ đi Haiphong để thăm các nhà máy và có lẽ lại đi ngoạn cảnh vịnh Hạ-long nữa.

A tin. — Có tin buổn rằng nhạc-phụ quan cố-vấn Collet tại Thượng-thẩm việc vừa mới tạ thế tại Romans (Drôme) vào 17 Septembre.

Bản-quán có lời kính viếng cụ và chia buồn với quan cố-vấn Collet cùng qui-quyến.

Quan Thượng Thân đã tới Hà-thành. — Quan Binh-bộ kiêm Hộ-bộ Thượng-thư Thân trọng-Huề cùng với qui quyến đã tới Hanoi chiều hôm qua, chuyến xe-lửa ở Vinh ra. Các quan công nhưng nhà quan biết ngài ra *gare* đón rất đông.

Bản quán có lời kính mừng ngài đã tới Hà-thành.

Việc đội bốn Le Gros. — Việc đội bốn Le Gros thì đến ngày thứ ba sau 26 Septembre sẽ đem ra tòn án binh. Ai cũng nhớ rằng viên đội-bốn này vì tội tiêu tiền công-quĩ mà bị giam tại nhà pha binh Hanoi, trong khi ấy vượt ngục trốn đi được đến Ủc-châu, tòan-án phải xử án khuyết-tịch. Chỉ việc này ít ra cũng phải vài ngày mới xong.

Thi tú-tài bản xứ. — Sáng hôm nay, hồi 8 giờ, tại trường Trung-học tây đã bắt đầu thi bằng tú-tài bản xứ (kỳ phụ tục).

Các đầu bài thi đăng như sau này :

Luận Pháp-văn

Hạn trong 3 giờ. Hai bài được chọn lấy một.

1° A de Musset dit en parlant de la gaîté de Molière :

« ...Cette mâle gaîté, si triste et si profonde que lorsqu'on vient d'en rire on devrait en pleurer. »

Approuvez-vous cette opinion de Musset ? Appuyez-vous sur des exemples tirés des comédies de Molière que vous connaissez.

2° Discutez cette opinion de Goethe : « La force consiste surtout à se mettre au-dessus des événements humains, à les considérer de haut sans jamais s'y mêler. »

Cả thảy có 4 người đến ứng-thí.

Trường mới. — Nay đặt tại làng Hành-thiện, tổng Hành-thiện, phủ Xuân-trường (Nam-định), và lại làng Thương-giao, châu Chợ-rã (Bắc-kạn) mỗi làng một trường Pháp-Việt sơ-đẳng.

Bán một cái xe ô-tô hiệu BERLIET 24 mã-lực, 6 chỗ ngồi rộng rãi, còn tốt lắm.
Hỏi tại hiệu MONTÉS bán thuốc, phố Trãng-tiền, Hanoi. 3332

Không biết giữ lệ tại Pháp đình. — Sáng hôm nay, tòa án Đại-hình trên gác đang xử thì có một cận án mộc ẩu-phục, bắt thuốc lá ngay ở trong tòa. Quan chánh tòa Galletin trông thấy, gọi hỏi làm sao được phép hút thuốc lá ở trong tòa, thì hắn chối. Quan tòa có bảo nếu lần sau còn hắt nữa thì sẽ bắt giam 24 giờ.

Nhiều người hãy còn không hiểu rằng hút thuốc với đội mũ, đội nón ở trong tòa đang khi xử kiện là sự vô lễ, mà cứ cho là thường, nhưng tưởng con người ta bất cứ về bậc Hán-học hay Tây-học, hễ có giáo dục thì ai cũng hiểu cái lễ đó.

Nghỉ giả hạn. — Quan cai-trị hạng ba Gérin Henri, chánh tòa nhì dược 12 tháng cả lương nghỉ tại Alger (Á-phi-nhiệt). Chừng tháng sau thì ngài khởi hành.

Các viên try-giáo đổi với lớp học try-giáo. — Quan Giám-đốc Sở-đồng Học chính Bắc-kỳ nói cho các viên try-giáo có bằng Sơ học Pháp-Việt biết rằng quan sẽ để mắng đến ai đã làm try-giáo rồi thì cứ yên lòng mà làm việc cho hết chức trách, thì các quan đi khám trường thấy dạy đỗ học trò được tiến lên, thì sẽ lượng tư thăng thưởng cho, cấm không ai để mộng bỏ try giáo rồi mà nay lại đầu đơn xin về học ở lớp try-giáo nữa.

Thi thư-ký sở Điện báo. — Các học-sinh thi thư-ký sở Điện-báo trong tháng trước thì được 70 người trúng tuyển, thứ tự trên dưới như sau này :

MM. Lê-đức-Thịnh, Ng-ngọc-Côn, Ng-v-Tiếp, Ng hữu-Thanh, Tạ-ngọc-Lễ, Ng-kim Sâm, Trịnh-văn-Lương, Ng-duy-Tỷ, Phạm-văn-Trung, Ng-đức-Cửu, Đào-xuân-Kiên, Lê-ngọc-Vũ, Ng-hữu-Rục, Ng-văn-Loan, Ng-đình-Du, Phạm-văn-Học, Vũ-Chu, Lê-v-ngọc, Phạm-văn Bảo, Nguyễn-Quỳnh, Ng-v-Da, Ng-huy-Vân, Phạm-

(Xem trang thứ 8a, cột thứ 4)

Số 27

Sóng hồ Ba-bể

Soạn-giả : Phạm-hoi-Cầu

CHƯƠNG THỨ HAI MƯƠI BỐN

Hồng áo giữa trời, lũng người xây nắt, những bạn vác gươm cầm giáo, cầu là tính của triều-đình, linh triều-đình đi đâu ? tức là sắp lên Quảng-uyên dẹp giặc vậy, Nguyên-soái là Tô-hiến Thành còn tạm đóng tại Phả-lương để chiêu mộ bọn đũng-sĩ, xa trông những bóng cờ phấp phới ở trên mặt thành, theo chiều gió mà cuốn đi cuốn lại, cách cửa thành chừng 500 thước, có dựng một tả cờ vàng kéo cột rất to, trên viết bốn chữ « Đại-thiết-tuyển-tướng », dưới, có một cái bảng dài, giăng giấy, trên viết tờ quảng mộ, dưới thì người đô-g nghìn nghịt, chỗng chân mà xem, ai ai cũng có lòng ra ứng mộ ; nhưng chỉ sợ thao lược chưa bằng ai Tự-Minh đi qua trông thấy liền lẻn vào xem, trong bụng phấp phỏng, nhưng cũng dành bạo bước đến dưới cột cờ cầm lấy bảng đọc lên rằng :

« Thượng-trụ-quốc Thái-sư Linh « Bình hộ thượng-thư, sung cơ-mật-« viện đại-học-sĩ, Bình-bắc đại-nguyên « súy. Tô . . . yết thị về việc quảng « mộ sau này

« Ta nghe ; Đời nào cũng có người « hào kiệt, đất nào chẳng có kẻ anh-« tài, thế nhưng không gặp thời quánh « gốc nước không biết được những « đỗ cát chữ sắc không gặp lúc trời « long đất lở, thì kẻ anh tài hào-kiệt « với non sông, mà cũng những người « thường không khác, vậy cho nên « anh hùng dựng nên thời thế mà « cũng là thời thế đúc nên anh hùng. « cầu ấy thực không sai vậy. Vả « chẳng anh tài là cần báu ở nước « nhà, là đường cột của xã tắc trời « sinh ra có tài là cốt để dùng với đời, « mà kẻ có tài vẫn nẫn lòng giúp đời, « trong bao giờ cũng thế.

« Đương nay giặc Ngô rông đỏ, « xâm phạm biên cương, lấy của giết « người, phá đền cướp phủ, phàm « ai đã là dân nước, thì nên chan « mày nghiến răng cố công chung sức « để mong có lúc xả thây quân hung « bạo xé xác lũ tham tàn, thì mới « được thỏa, vậy thì ai sơ cũng nên « biết rằng : đương lúc nước nhà có « việc, là một dịp tốt của kẻ sinh-hùng « mở mặt với đời, cứu người dựng « công ở lúc này, báo nước giữ nhà « ở lúc này, mà dựng nên công « nghiệp để được tiếng thơm cũng ở « lúc này Nào ai là kẻ có tài không « nên bỏ qua cơ hội tốt. Bản chức « vâng mệnh ra đợi giặc, mong sao « được những bậc có tài can thành, « theo lược lều thông lợi hại biết rõ, « để giúp cùng bản chức một tay, để « đẹp yên lũ chuột đàn bỏ, cho được « bề yến ninh lũng thì thực là phúc « của sinh-linh, mà một sự may mắn « lớn nhường của nước nhà vậy. Sau « này bản chức sẽ luận công hành « thưởng, tâu với triều đình, ghi tên « vào sử xanh, cho được muôn đời « không mất, và trong chốn hàng « cùng ngõ hẻm, nước biếc non xanh, « không luận trước có phạm tội gì « nếu có chân tài, đều được ra đây « ứng mộ. Than ôi, hiếu trung gánh « vác, anh hùng tỏ điểm về non sông, « thưởng phạt không sai, quan-trước « đền bù lòng nghĩa hiệp ; mài gươm « đồ nét, giết giặc đọc sông, vẫy qua « vàng kéo lại bóng tà dương, phất « cờ đỏ dựng lên công đồng khẩu ; « sắt son tấc dạ, vàng đá mối lòng, « quét thanh bờ Lạc-cõi Hồng. đẹp « hết đàn ong lũ kiến, dựng nên công « nghiệp, chính ở dịp may, các bậc « tài năng, nên chắc ở tài trí của « mình mau ra giúp sức Nay đặc thị

« Hoàng-hiện . . .

« Đại-định thứ 3, tháng 10, ngày . .

Chàng đọc xong, cầm bảng đi vào

Tôi người Bắn-hạt, tên là Dương-Tự-Minh. Tể-Văn nhìn chằm chặp mà rằng :

Có phải cậu là con quan Tri-châu đất tây trước không, nếu vậy thì cố lên, quan Trấn-thủ bấy nay giam buộc ở nơi Phác-đường, tả là bạn thân mà đánh phải chịu nhìn, thực là thẹn mặt, cố lên ! sau này nên dụng được công to, thì rõi sẽ rửa thù cho cha đó. để tả sẽ báo thầm với Nguyên-súy cho, giờ hãy thử các võ nghệ ta xem. Liền truyền quân lấy giáp trụ phát cho, Tự-Minh liền mặc giáp cưỡi ngựa, thử bết các thứ binh-khí thì quả nhiên nghề gì cũng tinh, song lại vin cung thứ bắn ba phát đều trúng hồng tâm, người xem chung quanh, ai cũng khen ngợi, lão thử xong thì 3 hồi trống vừa dứt, chàng bỏ ngựa xuống đất, nét mặt vẫn như thường, chẳng có ý gì là khó nhọc. Tể-Văn thấy thế, cũng rất bằng lòng, liền dẫn vào thành, bảo Nguyên-súy, Tự-Minh thấy chung quanh quân đội đọc ngang, tinh kỳ rối loạn, các lĩnh nghiêng đầu ghé tai, tiếng nói như chợ, trông như một lũ ong vỡ tổ, đó là quân lấy bảng trại ngoài, mới vào đến chỗ Nguyên súy ở, thấy là đình Trấn-thủ ngày xưa. Ngoài cửa lính đứng sắp hàng, trên đường một là có bông, một mặt đỏ 4 chữ « Bình-Bắc-

(Còn nữa)

ĐỒNG-HỒ VỎ KÉN

BẢO HÀNH 5 NĂM

Máy chạy tốt nhất hạng

Có cả vòng đeo tay bằng gia rất đẹp

Mỗi cái hàm có chữ: đi quang, đi xem giờ ban đêm

Giá . . . . . 5 $ 75

BÁN Ở HIỆU :

A. PERROUD (Nhà xanh)

39, Phố Paul Bert. — HANOI

2009

Có trại đất bán

Hai cái trại ở đất Lương-xử rộng 8 648 thước vuông và Linh-quang rộng 3.720 thước vuông. Hai cái cách nhau độ 50 thước mà gần ở Giám Hanoi cả.

Hỏi tại **M. TRẦN LIỆT-ĐƯỜNG**

142, Rue Chinoise, Haiphong

3337

Hỏi kẻ phải đau

Nay hỏi các người Nam Việt phải đau ngực, phải ngộ lạnh, phải đau khí quản mà đã chữa thuốc không phải dường, hoặc là đã khỏng chữa chết nhờ có nay bởi những người phải đau khí quản đã kinh nghiệm, hoặc phải đau ở phổi ; nay hỏi các người phải chứng lao, nay tôi Thuyền các người nên chữa ngay đi.

Bệnh đau phổi, trước khi tôi đã bảo là một bệnh ghê gớm, vì bệnh ấy là một bệnh truyền tử nhược tiên. Nghĩa là ai có bệnh ấy thì truyền cho con cái, truyền cho cả một đời người sau nay không sống được bao nhiêu và phần nhiều không sinh đẻ được.

Lời tôi nói đây quan trọng thế nào các người có hiểu không ? Nên có bệnh mà không chữa đi, thì trong 10 năm, hoặc 100 năm nữa giống Nam Việt tiêu diệt mất, vì người có bệnh lao thì sinh ra những con cái phần nhiều không sống được. Người có bệnh lao mà có thể sinh con để nuôi được, thì chỉ sinh con cái yếu ớt, gầy mòn thôi.

Hỏi người Nam Việt, nếu các người không muốn giống Nam Việt bạc nhược, nếu các người không muốn giống Nam-Việt tiêu diệt đi, thì chữa bệnh đi mới được.

Vậy các viết thư cho hiệu Bác-sĩ MONTÈS số 55 Paul Bert Hanoi mà mua một lọ BRONCHOSERUM giá là 9 hào. Sáng và chiều uống một ít, chỉ trong một tháng sẽ, uống một lọ, thì ít ấy khỏe mạnh ra hẳn đấy.

BRONCHOSERUM

Một lọ . . . 0 $ 90

Vin Tonique Tonkinois

Rượu tonique vừa bổ lại vừa ngon, lắm có ích cho dân hà ở cả.

DẦU CÁ MỚI ĐẾN

Thật tươi, thật tốt. Dầu cá có nhiều thứ, thứ hung-hung (*blonde*) và thứ nhũ nâu (*brune*).

Thứ hung-hung (blonde) mới thực là thứ tốt, mà thứ hung-hung (blonde) ấy chính là thứ Dầu cá của hiệu *Montès* bán, quý-khách nên nhận kỹ kẻo lầm.

Thuốc chữa bệnh hen rất thần-hiệu

(SIROP N)

Một chai . . . . 1 $ 60

Thuốc viên bổ huyết « Pilules Pinck »

Một lọ. . . . . 4 f. 45

Bộ 6 $ 65 đến 0 $ 70

Sáu lọ. . . . . 24 f. 50

Bộ 3 $ 50 đến 3 $ 70

Thuốc nước bổ huyết

« LE PEPTO KOLA ROBIN »

LE SIROP D'HÉMOGLORINE MONTÈS

Thuốc tomáu-bổ, bổ huyết

Mỗi chai phần tư lít. 1 $ 00

Một lít. . . . . 3 $ 50

MORRHUOL CHAPOTEAUT

Simple et créosoté. Dầu cá viên bằng bổ tỷ và bằng chữa bệnh lao

CACHETS ANTIGRIPPE

Trị bệnh sốt dịch : như bệnh grippe bệnh cảm, về mùa này thường hay hại người nhất là bệnh grippe, nhiều người phải chết trong vài ngày thì phải.

Ai có người phải bệnh ấy nên đến bán-hiệu mua 3 viên thuốc antigrippes. Thuốc này rất thần hiệu để cứu vớt số người ai cũng biết tiếng.

Giá bán mỗi viên một hào

Cách dùng : cách 3 giờ đồng hồ sống một viên rồi uống nước rất nóng. Đắp chăn cho ra mồ hôi. Hễ càng ra được nhiều mồ hôi càng mau khỏi, nếu muốn cho chóng ra mồ hôi thì uống rất nhiều nước nóng và ở người cho nóng đến thì ghi trong 24 giờ là khỏi.

Bào chế MONTÈS, 84, phố Paul-Bert, Hanoi

Dạy Việt-văn, ông giáo Dương-v-Long ;

Dạy họa và toán pháp, ông tú-tài Tiến và ông tham Thơm ;

Dạy vật-lý học và hóa-học, ông tham Ban và ông tú Tiến ;

Dạy vạn vật học, ông Ng-công Tiếu, phụ giáo trường Cao-đẳng Nông-lâm.

Thỉnh thoảng, ông Tiếu sẽ đến học-trò đi thăm các phòng bảo trữ vạn vật và các vườn thí nghiệm ở trường Cao-đẳng Nông lâm.

Ai muốn xin vào ban nào thì phải làm đơn xin ngay mà đơn xin chỉ nhận đến cuối tháng Septembre là cùng.

Các đơn xin học phải gửi cho M. Đào-trọng-Đệ, đốc-học các lớp thành chung.

Lớp học thực-hành kế-toán và Thương-mại. — Đến ngày 1er Octobre ở bộ Tri-tri lại sẽ mở một lớp Cours Pratique de Commerce et de Comptabilité, những người xin học thì ít ra phải có bằng certificat d'études primaires hay là đã học lớp nhất (Cours Supérieur) một trường nào có livret scolaire làm bằng.

Lớp này có M. Phạm-văn-Duyệt, Comptable và M. Nguyễn-đình-Thường tốt nghiệp trường Thương-mại, tham tá sở Bốc-công dạy, niên học là hai năm.

Các đơn xin phải gửi đến cho ông tổng thư ký hội Tri-tri, hạn đến ngày 30 Septembre là cùng.

Tri-tri hội tại cảo.

Trường kỹ-nghệ. — M. Lê-đ Chân giáo học hạng bảy nay đổi ra ngoại ngạch và bổ vào ông sự tại trường Kỹ-nghệ Hanoi.

Bản dự án sửa chữa Báo-kỳ. — Bắt đầu từ hôm nay bản quán dịch những thiên về sở chữa thu Bắc-kỳ nằm 19-3 mà thường niên chánh-phủ hỏi ý kiến hội-đồng Tư-vấn, để các ông nghị-viên có thể xem xét trước ngày hội đồng 2 Octobre nay.

Tòa án Đại hình. — Chiều hôm qua vào hồi 6 giờ, tòa án Đại-hình mới xét xong việc lưu thông giấy bạc giả đã đăng trong số trước tòa kết án phạt tên Bùi-v-Chi tức Nhì 5 năm tội đồ và 10 năm quản-chế, tên Ng-thị-Yến được thả vì xét ra thị ấy tiêu giấy bạc nhưng không biết là giả.

* * *

Sáng hôm nay tòa xử những việc sau này :

Ăn trộm ở tàu biển. — Một người sang bên Pháp làm thuê đã lấn nên đã đánh được nhiều tiền lắm. Hôm 27 Janvier 1921 người ấy xuống tàu *Amboise* xin làm bồi ở tàu để về khỏi mất tiền cước. Khi tàu đến cảng Djibouti và Colombo thì người ấy trình viên cảm tàu rằng có bốn đứa sẵn vào chỗ phòng người giữ đồ rồi đứa sẵn vào chỗ phòng người giữ đồ đem ra cướp mất 9.300 quan và 650 đồng với lại 200 quan để ở ví cùng các quần áo đáng giá 2000 quan. Hôm 22 Février viên cảm tàu khám thấy tên Ng-chí-Cao trúc Lung có 4.800 quan và tên Vũ-v-Lưu 45 đồng. Nhưng trên khám thấy đồ đi-ch là của người bị mất cắp, vì hiện có biên được những số. Sau xét ra thì hồn đứa ăn trộm là tên Đào-v-Tư, Ng-v-Quế, tên Tôi và tên Thiện còn hai tên kia là chứa bạn ăn trộm mà thôi. Những tên ấy phải giam cả ở phòng thuốc. Khi tàu đến Penang, tên Tôi, tên Thiện và tên Tư nhảy qua cửa sổ tàu trốn mất. Song tên Tư về sau ở Haiphong thì bị bắt. Hỏi thì nhận là ăn trộm cả và khai rằng có đưa cho với người nguyên-đơn, chứ không ăn trộm. Song xét ra tên ấy có ăn trộm thực, mà tên Lưu cũng đạo dọa.

Những tên phạm đều là thủy-thủ cả mà chưa can ăn lần nào.

Tòa xét xong phạt tên Tư, tên Quế mỗi tên 7 năm tội đồ và tên Lưu tên Cao mỗi tên 5 năm tội đồ.

Đánh người thành tật. — Hôm 2 Juin 1921 tại Hanoi tên Phạm-thị-Tòng cãi nhau với một người đàn bà khác tên là Ng-thị-Trang về việc thị Trang chửi đứa con gái thị Tòng ăn trộm vàng bạc mấy hôm trước. Sau hai bên đánh nhau, thị Tòng nắm tóc thị Trang. Tên Phạm-văn-Bát là anh tên thị Tòng cầm gậy ra đánh thị Trang mấy cái phục xuống đấy bị thương nặng ở tay bên trái. Khi đem thị Trang vào nhà thương quan thầy thuốc khám thấy xương ở cánh tay bị gãy không giữ lại được hiện chữa không khỏi và thành tật.

Hai đứa phạm chưa can án lần nào cả.

Tòa xét xong kết án phạt tên Phạm-văn-Bát 4 năm tù và tên Phạm-thị Tòng 6 tháng tù.

VIỆC BẮC-KỲ

HẢI-DƯƠNG

Việc phát phần thưởng cho học-sinh trường Thanh-trì. — Hôm chủ nhật 17 Septembre nhân là ngày khai trường mới làm xong, học-sinh trường Đông-hà trước khi vắn học ở tại huyện, nhưng vì nhà tranh chật hẹp đột nát, nay chuyển sang trường mới này nhà nước mới làm xong, có ba lớp tất rộng rãi mát mẻ lắm.

Ngày hôm ấy ủy trưa đi thấy các cụ lần cận bảy có tàn là liệt chung quanh trường, tiếng thật ngay nge long trọng. Các thân-hào hàng huyện, các chánh phó hương-hội, các hàng lý-dịch cũng các nhà có con đi học tựu họp đông lắm.

Đến 2 giờ rưỡi thì quan huyện, quan hàng đến dự cuộc phát phần thưởng, có phường kèn tây làng Sở-hà thổi kèn chào sau đến khúc quốc-ca, nghe rất êm ái.

Khi uống trà xong thì bắt đầu phát phần thưởng. Xong quan huyện đứng diễn thuyết về việc học, nói có nói nhà trường này cần phải có ít sách đáng tiền để cho học-sinh mượn về học, vì có quyền nhiều tiền không thể mua được ; cần phải mua ít để dùng về việc tập vở, thì theo cùng đó thì nghiệm về ban cách trí để thêm bổ cho sự học. Ai nấy đều nức lòng, trong thân hào các ông bảo tâm trợ cũng ngay được số tiền hơn 30 đồng.

Đoạn xong thì phát rồi liền thành các học-sinh nam nữ dẫn dắn đi ra có về vui mừng, nào nức lắm.

Trường Thanh trì này được chóng thành lập cũng là nhờ quan huyện nhiệt thành về sự học lắm.

N. Đ S.

Việc Nam-kỳ

SAIGON

Trở súng hầu mình. — Báo *Lục tỉnh tân văn* có đăng rằng :

Tên Mảng là con nuôi của cựu cai-tổng Đinh-phú Hồ-văn-Chánh ; hồi 2 Septembre lúc 5 giờ ban mai nói nhà đang ăn cơm mới nhà sau thình lình nghe tiếng súng ở nhà trên nổ ; ai nấy hoảng hồn chạy lên xem cho rõ ra cớ ; thì thấy tên Mảng ngã lăn trên bộ ván mà chết, máu chảy lênh láng, thấy nêu ghế gươm khôn cùng. Kẻ đó đi báo quan đến xét, thì nghĩ chắc rằng tên Mảng ngậm khẩu súng vào miệng, rồi tay thời cầm súng, còn chơn thì đạp lấy cò, cho nên khi nổ thì đạn bắt từ đốc họng mà trở ngay ra sọ, óc bể nát, văng từng miếng dầy trên ván, súng nầy vốn của cha nó là cố-vấn Cùng song không rõ vì sao mà nó giận đến nỗi hủy mình.

Nếu lấy theo lời khai của cha nó, thì tưởng tại tên Mảng gan dạ lắm. Lời cha nó khai như vầy : « Buổi sớm mai ngày nọ, nó đi mua đồ ăn, gặp thôn-trưởng, vì nó chưa đóng thuế, nên bị thôn-trưởng rầy nói : Sao chú không lo đóng thuế ? Nếu chưa đóng thì ghe ngày bị bắt ; mà hễ chú bị bắt thì cực lòng chú, làm rộn tôi, tôi quyết không nhận đâu. Ấu Mảng nghe vậy ; về phần phiền với cha. Cha trả lời rằng « để mặc tao, có liền rồi sẽ đóng ». Ý Mảng nghĩ buồn về nỗi thân phận mình, nên khi một mình mắc ăn cơm, Mảng không ăn, chừa dịp một mình ở nhà trên, tò mò lấy súng nạp đạn vào mà tự tử. Tóm lại như quả có mấy lời trên đây, thì không đủ cớ làm cho Mảng tự tử, vì lời thôn trưởng đợ đóng thuế, thì phải, bổn phận làm dân thì đóng thuế, còn bổn phận thôn-trưởng thì lo thâu ; dân giữ dân tế, để bà nhứt thế.

Tưởng chẳng qua là mạng số của Mảng có ngắn đấy thôi, khiến cho Mảng không vui sống ở !

VĨNH-HÒA

Gian phu dâm phụ. — Hôm bữa đám tang một người trong làng vừa động quan có xảy ra một việc, khiến người trong đám thấy ưa phiền ; số là tên hương chánh K. trước ở Tân-lập sau về Vĩnh-hòa làm ăn ; chẳng biết trước có tình ý chi với Ng-thị-Ch. là vợ của thầy Ký hàng, mà trong bữa đám tang ấy, hai người đang giúm việm công việc ; rồi lại tổ ý bẹn bò ra giữa vườn dâu ; rồi thay chồng thị Ch. cũng ở đó ; thấy tình ý hương chánh K. với vợ mình như vậy ; thì để ý rình rập. . . . . đang khi hai người bẹn gặp nhau một chỗ rừng kia thì Thầy bộ T. ngộ được ; bèn về nhà xách rựa lên lên rình trong khu rừng ấy, mà chờ...

Cơ khổ thằng chả với con mẹ dưới nầy mới rỉ rắn bước vào vui cơn hội ngộ có chi đâu mà phòng ; nên đến đó rồi thì lá cây lót làm giường ; nón làm gối, mặc sức tung hoành trong vườn hoa bạ. Hay đâu đang cơn vui vầy cười cợt, xảy nghe một tiếng (vật) vừa ngó ngoái lại thì lưỡi rựa chém ngay vào mông. Hương chánh K. lúc hai đang hoảng hồn chồi dậy chạy ; thì bị tiếp luôn một rựa nữa cũng gần bên tả đó, qui liền. Thầy bộ T. luôn khi cầm rựa chém ngay tại bắp chuối một rựa nữa, Hương chánh K. khi ấy rên la thê thảm, máu chảy lênh láng, tay vậy chó cũng rán lết vào trong bụi chồi kia mà ẩn, song vì quần chẳng có thân thể trần truồng, tiếng rên siết phát ghê, người qua lại nghe rần càng rần óc. Còn tên Thầ-bộ T. chém rồi, ngó ngoái lại thấy quần, nón của Hương chánh K. còn gác trên nhánh cây, bèn lấy, rồi la làng lên ; làng chạy tiếp, tới đó thì Thầ-bộ T. thuật lại và lấy đồ đó mà có đi làm tang, với một đôi guốc. Khi đem về vì tang có rành rành, nên Hương chánh K. tưởng không thể chối cãi được ; làng lấy khai rồi đợ dạy đem Hương chánh K. vào nhà thương bó rị, đợ lành mạnh quan trên sẽ phân xử.

BẢ CÁO VIỆC RIÊNG

Bản quán mới ra mục này, để đăng những lời bố-cáo về việc riêng, giá đăng bảo thì tùy việc, đó ai thỉnh ý. Phàm những việc đăng ở mục này, ai ký tên, người ấy phải trách-nhiệm, chớ bản quán không biết thực hư thế nào cả.

Kính cáo cùng các ngài Cổ đông công-ty Hiệp Ích

Kỳ hội-đồng khởi thủy ngày 3 Septembre 1922, ông Nguyễn-Tiến-Ân có lãnh ý cu Thượng Phạm, Nam-Định cũng cu Thượng Lê, Thượng-thẩm bàn đổi hội tạ ra võ-danh công ty, Hội-đồng đều ưng-thuận bèn cử một ban *lâm-thời* Tiểu-hội-đồng năm viên để xét xem nên chăng thế nào rồi lập biên-bản để trình kỳ Hội-đồng sau quyết định. Hội-đồng lại cho phép ban Tiểu-hội-đồng hợp cùng ông Nguyễn-Tiến-Ân đốc-thu một phần tư tiền cổ-phần để trình tòa xin công nhận cho công-ty thành-lập. Tiền đóng cổ-phần, xin các ngài cứ gửi đóng cho M. Nguyễn-Tiến-Ân, 14, Rue coton, Hanoi.

Hanoi le 16 Septembre 1922.

Lâm-thời tiểu-hội-đồng :

Nghiêm-Vịnh
Lê-Ngọc-Giản
Nguyễn-Phan
Tôn-Thất-Hối
Nguyễn-Tiến-Ân

3323

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui-khách xem báo thấy có đăng các-bạch của bản-hiệu đều kẻ về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhỡ mua lầm ra không đổi được, lại biết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản hiệu thì xin nhận rõ :

« Nhà Bán-thuốc Ed Mortès có đóng-nữ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 84 Hanoi.

Nay kính,

Ed. MORTÈS.

84 Rue Paul Bert Hanoi.

BUÔN TẠI GỐC, BÁN TẠI NGỌN

Có lời kính đạt để Quý-khách biết Công-ty chúng tôi mới xưởng tại Hải-phòng làm đủ các thứ ghế mây kiểu « Thonet » :

Chaises
Canapés
Fauteuils
Rocking-chairs
Porte-manteaux
Tables et Lits

Quý-khách ở xa cần thứ nào, mua buôn hoặc mua lẻ xin viết thư cho Công-ty chúng tôi sẽ gửi ngay kiểu-mẫu và giá-cả để cho Quý-khách biết.

Marque "LION"

NAM-TÂN

cc. Boulevard Henri, 69

3062 HAIPHONG

CÁC CUỘC ĐI XEM

然 SẮN-NHIÊN 祭

Tối thứ tư:

NAN HUYNH NAN ĐỆ

Hai anh em Bá Kinh và Trọng-Kỳ, vân-chương lỗi-lạc, tình-hạnh thuần-hòa, hai người như một, nên gọi là nan huynh nan đệ.

Tối thứ năm :

PHỦ DUNG TÁI HỢP

Người ta thường bảo : « mặng áo só bằng » thế mà Thôi-thuần-Thân mặng thấp tiên cho một cảnh phù-dung, sau được biết bao nhiêu là vinh hiển.

Tối thứ sáu :

TÔN-MẠNH TÔN-TRỌNG

(Nữ ban)

Là một tấn bi-kịch rất thảm. Đã hơn tuần lễ nay bản-hội cho các vai đào luyện tập, để kịp hôm ấy toàn đào ra đóng trò, để hiến liệt-qui một cuộc mai đích đáng.

CINÉMA PALACE

(Nhà chiếu-bóng lớn phố Paul-Bert)

Tuần lễ từ thứ tư 20 đến thứ ba 26 Septembre 1922

TUẦN LỄ ĐẠI-HỘI

Ba bức ban ngày thứ năm và chủ nhật chớp từ 5 giờ chiều, thứ bảy chớp 5 h. 30

CHƯƠNG-TRÌNH

THỜI-SỰ « ÉCLAIR »

« CON PHƯỢNG MÁI CON »

Bài II

Nghỉ

Lần thứ nhất ở Bắc-kỳ

LÝ TƯỢNG VỀ DANH-DỰ

Đại bi kịch 2 hồi

CẦN MỘT NGƯỜI THẦY GIÁO DẠY HÁT

Hài kịch rất buồn cười

Đến tháng 10 tây nầy sẽ chớp một tích rất hay !

* * *

Nghỉ lễ nào cũng có nhạc, chỉ trừ lúc thứ hai và chiều thứ bảy

KỲ TÊN KHÔNG RÕ

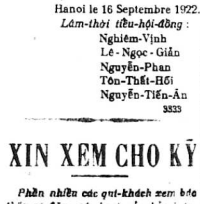
Bản-quán xin cảo ngài mua báo khi có việc gì viết thư đòi hỏi hoặc gửi, thì cho biết cả tên họ in ở tờ giấy gửi báo, hoặc là gửi cho bản-quán cái giấy quitus ấy, để cho người làm đã tiện hiểu. Khỏe cảo ngài thường hay kỳ tên vẩn tắt, hoặc thêm quê, không rõ dọc theo, thành ra nhiều khi bản-quán không biết gì mà trả lời.

華 PAO-VA 寶

28, Phố Hàng Bồ, Hanoi

號八十牌門前東行內河京東

Chúng tôi có lời kính trình các qui-khách biết rằng hiệu chúng tôi mới có một bọn hàng rất tốt như : ngọc-thạch, hổ-phách, mặt huê cùng nhẫn, đồ bạc, đồng hồ treo, đồng hồ quả-quít, v. v. ở Hong-kong sang.

Các qui-khách có lòng đặt hàng cho bản-hiệu, thì chúng tôi lại xin hết sức làm cho các qui-khách mãn-ý mới nghe.

Cũng một kỳ tàu này, chúng tôi lại mới thêm được vài tay thợ kim-hoàn nhất khéo ở bên Tàu sang nữa, từ đồ bọc cho chí đồ vàng, kiểu cũ, kiểu mới, tối Tây, tối Tàu, họ đều làm được cả.

3320

Tu vô Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67–74) cảng Huỳnh Chiêu Đẳng chủ NHÀ SÁCH
Tủ rofilms của Cornell

NGƯỜI NÀO MUỐN THỪA BỘ GỖ TRẠM VÀ TRƠN THÌ XIN ĐẾN HIỆU

利 THUẬN-LỢI 順

82, phố Hàng Mã-Mây, Hanoi

Hiệu tôi làm được và vẽ được đủ cả các thứ tủ bàn ghế kiểu tây, kiểu ta, kiểu tàu, vân vân.

NGUYỄN VĂN THUẬN

SCULPTEUR

82, Rue des Pavillons Noirs Hanoi

2094

TRẢ TIỀN BẰNG TEM (timbres)

Trình các ngài được rõ rằng: phàm những số tiền qua hai hào (0$20) trở lên, thì xin gửi bằng măng-đa (mandats-postes); chớ dùng gửi bằng timbres.

Những số lẻ trong hai hào mà trả bằng timbres xin gửi bằng tem giản thư (timbres-postes), thì thứ 0!,10 (0$04) trở xuống: chớ dùng gửi bằng timbres-quittances, timbres-proportionnels hay là timbres de dimension.

CỐ THẤY CON DAU NÀY

KHẮC VÀO LƯỠI DAO

thì mới là hạng tốt, mà dùng nó thì thực là bền

PACPOD Frères & Cie LYON

THUỐC LẬU (SANTAL MONAL)

Những người có tưởng bệnh khí hư không sao bộ gì cho lắm, không cần phải chữa, tự nghĩ bệnh cũng khác thường. Khi bị bệnh thì người ta hãy bớt rau khó chịu, mà khi đi tiểu tiện thì đau đớn lạ lùng, lắc đi uống một ít thuốc là thấy rõ chữa, đã uống rằng khỏi hẳn. Ấy thực là lầm to vậy. Bệnh khí hư sinh ra nhiều nỗi khó khăn. Sưng bàng-quang mà sinh ra đi tiểu tiện luôn; sưng nhiệp-hộ-uyến mà làm cho nóng buốt nơi niệu-quản ngứa mắt đường tiểu tiện. Những dịch-hoàn cũng sưng lên mà làm đến tuyệt cần đi được. Các bệnh ấy làm cho cần gối sưng lên, mà người đau không thể cựa cựy được. Mắt đau bỏ thì sinh ra đi tiểu tiện phát bệ, cũng là bệnh tuyệt nẫn và sau sinh ra ốm nặng. Người ta đi tiểu buốt khí hư cần phải điều trị, mà lại cần phải có thứ thuốc nào chắc chắn, thuốc nào công hiệu, ấy chính là thứ thuốc Santal monal. Các quan trọng-y đã công-nhận thuốc Santal monal là một thứ thuốc rất tốt, hiện các nhà thương ở Thế-giới này đã có dùng thấy cả. Thế mà sự chữa bệnh khí hư thì nhưng ta thần tình, nếu đem lại tránh khỏi được những nỗi khó khăn và làm cho nâng-thấy thành ra xanh, rêu ngoài nên sự-quan bền-bỉu.

Đã các hàng bào chế to đều có bán cả.

HIỆU BÀO-CHẾ VÀ LỤC-HỢP

CHẾ THUỐC CHO NGƯỜI ĐẠI-PHÁP VÀ NGƯỜI AN-NAM

Ed. MONTÈS

Quan Bào-chế hạng nhất, Hà-nội, phố Paul-Bert, số 64

HÓA-HỌC CHẤT

và các thứ thuốc bào-chế

THUỐC ĐAU MẮT

Hiệu BONNET-LARD, trị các thứ đau mắt

THUỐC SOLUTION R. của ông HOLBÉ để chữa a-phiện

SOLUTION R. HOLBÉ

2$ 00 một chai

Theo luật mới về Nhân dùng thuốc này phải xin đơn quan Bảo-hộ người Pháp thì bán, mới thể mua được.

Gouttes « MÉTHARSINATE »

1$ 00 một lọ

Mắt thứ bán-hiệu hay hơn :

Các thứ thuốc nước dùng để tiêm vào da như thuốc SỐ CHOCOLATE DE SOUDE

Thuốc tiêm gọi là 914, trị bệnh Giang-mai

Thuốc nổ gió SIROP PECTORAL đặc-cả 2$ một.

Thuốc tao chỉ người lớn dùng được thôi

Thuốc lậu hiệu MONTÈS

thuốc uống số 1 (1-60 lọ 20 viên)

thuốc tiêm số 0 (0 60 một chai)

Chớ các thứ thuốc hiệu riêng kể trên này đều có in đơn quan Bảo-hộ người Pháp thì bán, mới thể mua được.

Gouttes « VIRGINIE »

1$ 00 một lọ

Trị các bệnh đau bụng, Kinh, người không đều, đi tiểu buốt hoặc đau dương, đi con, uống thuốc này đã chóng mà lại không phải kiêng cữ gì cả, mà thuốc lại rất tiện cho người đi đường.

ĐỒ BUỘC THUỐC

CÓ DÙNG ĐỂ THÍ NGHIỆM CỦA BỆNH

ĐỒ MỔ-SẺ

Kính-hiển, đồ-ánh, thuốc-nhuộm hiệu LUMIÈRE và GRÜBLER và giấy ảnh, thuốc Citrate và thuốc Tây-dược.

Bán cất và bán lẻ

« THUỐC DẺ »

0$ 60 một chai 1/4 lít

Trẻ mới sinh ra, đẻ khó hoặc đẻ non, dùng thuốc này thì chóng khỏe mà không phải uống thuốc nhiều thì cũng chóng khỏi. Người đẻ ra rất khỏe, lại bổ ngay, không phải kiêng cữ gì cả.

Muốn dùng thuốc này trong mọi trường hợp nào, mua xin đến Ông Montès tại nhà thương.

PHONG-TÀI

HIỆU ANNAM ĐỒNG GIÀY

Số 43, phố Jules-Ferry Rue des Pipes Hanoi

Kiểu đẹp; giá rẻ.

Có catalogue riêng, quí-khách muốn xem xin viết thư đến hỏi tự gửi lên.

CAFÉ, RESTAURANT

HOTEL DES COLONIES

TRUNG-BẮC KHÁCH-SẠN

Chính-quán tại phố hàng Trống, số 80 ngay cửa Nhà-Thờ

Phụ-quán có vườn-hoa rộng rãi, ở số 68 cũng phố ấy.

Đủ các cách tiện-lợi và lịch-sự theo lối ăn ở của người Âu-châu

Bàn-ăn thừa tiếp các quí-khách Tây-Âu và Đông-Á cũng một cách bình-đẳng, mà lại để tùy ý cho các ngài, người Nam-Việt hoặc người Trung-hoa, muốn ăn, ở, hoặc uống rượu chỗ biệt-tích cũng được, và cũng một giá tiêu.

Phụ-quán cũng có giấy nói trực-tiếp với chính-quán. 2049

CHEVEUX

Emollia, Conservés Savoye

PAR L'USAGE J. LEVY & Cie

Pétrole HAHN

DẦU XỨC TÓC THƯỢNG HẢO HẠNG

Dùng nó sạch dầu. Mượt tóc

Tốt tóc ra. Hết gầu

Các quí-khách đến thử hãi xin cẩn nhận cho thứ dầu này

Chai thật đẹp . . . . 14 fr. 00

Chai lớn . . . . . 6 . 00

Chai nhỏ . . . . . 3 . 75

Mua sản chai thì được giá hạ

BÁN TẠI:

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

(Nhà Gô-đa cũ)

Trên gác có bày 63 chai

2054

Một tin mừng cho các hiệu xe

Công-ty công xe - SOCIÉTÉ FRANÇAISE DES GARAGES, 7, Boulevard Bonnal, Hanoi mới có bánh Bảo Pháp sang nhiều lắm, bán lẻ cũng xin tính giá buôn như sau này

		Trước khi	Bây giờ
Trọc xe cao su	mất chỉ	25$ 00	12$ 00
Vành bánh khoan rồi	— đôi	12 00	6 00
sự hoa cả mũ ốc	— trăm	12 00	3 60
Dụ tây	— đôi	16 0	8 00
Vải cả cuống rộng 1 m 20	— thước	3 20	2 00
Vải cả đồng tựa	— thước	3 0	2 80
Lốp Michelin	— đôi	18 0	13 00
Ruột Michelin	— đôi	6 00	4 50

Còn nhiều thứ hàng nữa cũng có hạ giá, nhưng nếu bắc xuống dưới 7 francs thì lại tính giá khác.

Cứ viết thư hỏi: PHÁP-THƯƠNG VẬN-TẢI HỘI

Số 7, ranh trường Y viện — Giây nói số 75.

2008

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ 5 đến giờ sáng.

MUA CHƠI BUÔN CHUNG BIỂU CÓ LÃI LỢI DỤNG ÍCH

Sau cuộc chiến-tranh, kim-nhung biến-động, về đường kinh-tế cần có ý thự-tức. Bởi vậy chúng tôi thuận chiều-lưu của Thế-giới, theo tùy-hứng của nhau-tâm, nên vài năm nay phàm hàng gì của Bản-hiệu đều xin bớt giá để bán tiếp các Quý-khách. Kỳ tàu vừa rồi Bản-hiệu tiếp được một thứ đồng-hồ đeo tai CỰC HỢP DỤNG CHO XỨ TA.

Vì nó : nhẹ-nhàng, xinh-đẹp, máy tốt, chạy đúng, giá rẻ, dùng được lâu, chữa không khó, đủ để thay.

Đó là cái đồng-hồ cực tốt, giá bán chỉ có 2$ 70 một cái CẢ TIỀN CƯỚC. Mua từ bốn cái trở lên Bản-hiệu xin chịu một nửa tiền cước, mỗi cái chỉ còn phải trả có 2$ 55. Giá bán nhất định. Mua buôn xin hỏi Bản-hiệu (cần người đại-lý ở các tỉnh). Đã sang nhiều lắm, bao nhiêu cũng có. Nguyên chỉ có Bản-hiệu độc-quyền chuyên-lợi, cho nên về sự bảo-hành chúng tôi xin chịu trách-nhiệm trong hai năm.

TONG-YUNE-TAI

49, Phố hàng Ngang, 49

HANOI

2020

TAM TINH Y QUÁN

Kiện chúng tôi nay có thầy thuốc Âu mạnh, biết thuốc, lại hiểu nhiều bệnh biết nói người Cao-miên, Ai-lao tiếng nào cũng thông thạo, tiếng nghiệm lắm lắm, đến chúng cực nặng cực trọng, mà về sự chữa cũng được khỏi nhanh khỏi tử, giảm độ lấy phải giá, người cùng nên thì giờ đi chữa chạy khỏi xin quý khách nhận hiệu Tam-Tinh-Y Quán ở phố hàng Mã-Mây, số nhà 91, Hanoi.

Xi, cà chữa bệnh người Âu.

Một thứ rượu thuốc cam chữa bổ thận hiệu cho bệnh, tiêu nhi cam, kinh tế ai chữa bổ h, tinh trí kinh niên, tê thấp đau lưng, bổ tinh đầu tuyến, phù thũng cổ chướng phương thức, bất tuyệt, đàn nữ ai mà có mệt, cam tức mùng tinh, gi tinh, tuy tinh, lậu tinh, bạch chộc, hạ sam chi, ở ông mai, đau bổ tinh nguyệt bất điều, khí hư huyết nhược, bạch đới, sinh Cái.

Thuốc lão đọc kỳ, giá :

Một chai thuốc nước thật	0$ 60
Ống thứ	0 90
Hộp hộp thuốc nống	1 90

No 189

TÁI-SINH-DUYÊN

(Sự-tích Mạnh-lệ-quân)

NGUYỄN-BỈ-MỤC dịch thuật

Mọi người đều khen phải. Chỉ có *Giang tam ích* đứng ở bên cạnh, trừng mắt nhìn con *Thụy-liễu*, con *Thụy-liễu* bẽn lẽn, ngửi thăm : dẫn mụ oán-giận ta, ta cũng không sợ. Lại nói với mụ, người rằng :

— Cả ba Nghĩa-liệt phu-nhân (trừ *Tô-đành-tuyết*), cũng ở ngay trước mặt đó.

Con *Thụy-liễu* lại nói cho mọi người nghe chuyện mụ *Dịch-xuân* gièm đem đồ lễ sang biếu *Lương* phu-nhân, mà nhận ra được *Lương* phu-nhân tức là *Tô-đành-tuyết*.

Doãn phu-nhân nói :

— Ta không tin, khi nào trong thế gian lại có được một việc lạ-lùng như thế !

Tô-đại-nương nói :

— Đó là mụ *Dịch-xuân-gẻn* theo ý mà nói, khó lòng đã tin được. Nếu tiện-nữ có phúc lo như thế thì khi nào đến nỗi mười lý-thai được một tháng, đã phải lưu lạc quê người.

Hoàng-phả thiếu-hoa nói :

— Việc ấy tôi cũng không dám tin. Nhưng *Mạnh* tiền thư đã có ý oán-giận tôi thì nay nhân lúc tiền-thư còn đang bận ở trường thi, để tôi sang nói với nhạc-phụ, chúng cha con tôi đến sáng mai vào tâu triều-đình, xin thành-thượng ân xá, cho được hoàn-hôn, há chẳng hay lắm ru !

Tô-đại-nương nói :

— Ngài chớ nên nóng nảy ! hãy đợi khi *Mạnh* tiền-thư đi chiêm trường về rồi ta thương nghị xem sao mới phải.

Hoàng-phả-thiên-hoa nói :

Không nên ! *Mạnh* tiền-thư đi cần ta về việc cưới *Lưu-gẻn-ngọc* thì ta còn thương-nghị với tiền-thư thế nào được. Nay nhân lúc tiền-thư đi vắng, ta cứ tâu thành-thượng là hơn.

Hoàng-phả-kinh nói :

— Con nói rất có lẽ phải ! Âu là ta mau mau sang thương-nghị với nhà họ *Mạnh*, để sáng mai đăng biểu, tâu cùng thành-thượng, xin ân-xá cho *Mạnh* tiền-thư được cải trang.

Hoàng-phả thiên-hoa khen phải, với vàng lên ngựa đến nhà họ *Mạnh*. *Mạnh-gia-linh* đón vào. Gặp bấy giờ vợ chồng *Mạnh sĩ-nguyên* đều ngồi tại đây, *Hoàng-phả thiên-hoa* cúi chào rồi nói với vợ chồng *Mạnh-sĩ nguyên* rằng :

— Tiện-tế vâng mệnh quân-phụ kết duyên với họ *Lưu*, không ngờ lệnh-viện nghĩ lấy làm giận. Nhạc-phụ, mẫn lại gấu kíp, không nói, khiến cho tiện-tế hẫy lần nay khác nào như người trong mộng, bấy giờ mới sực tỉnh ra.

Vợ chồng *Mạnh-sĩ-nguyên* biết là *Tô-đại-nương* đã lộ chuyện ra, mới đáp lại rằng :

— Không phải vợ chồng tôi có giấu-diếm đâu, ngặt vì tiện-nữ dận bão ký-càng, cho nên không dám nói.

Hoàng-phả-thiệu-hoa nói :

— Tiện-tế muốn đăng biểu xin thành-thượng ân-xá cho lệnh-viện được cải-trang, để làm lễ hoàn-hôn, vậy phải đến đây bẩm với nhạc-phụ, mẫu

Mạnh-sĩ-nguyên nói :

— Xin hãy thư-thả. Tờ biểu ấy đăng lên, sẽ có 4 điều khi-quân đại-tội.

Hoàng-phả-thiệu-hoa nói :

— Dẫu có đại-tội, nhưng vì muốn cứu tiện-tế, bất-đắc-dĩ mà khi-quân, chứ không phải vô-lộng tại học. Vả từ khi tiện-tế trèm làm quan đến giờ, chưa hề có tội lỗi gì. Cô nhạc-phụ và thân phụ tôi đều hết sức bảo-lãn, xin triều-đình rộng ơn mà thu thư cho thì chắc cũng không hề chi vậy.

Mạnh-sĩ-nguyên mừng mà nói rằng :

— Hiền-tế nói [illegible] sáng mai ta cũ[illegible] đợi khi tiện-nữ chi[illegible] trường xong về, bấy giờ sẽ cải-trang, không còn nói lôi thôi gì được nữa.

Hàn phu-nhân nói :

— Ta chờ nên nóng nảy, đợi tiện-nữ chấm trường xong về, thương nghị xem sao, mới giữ được vẹn sự.

Hoàng-phả-thiên-hoa nói :

— Không nên ! Lệnh-viện đã giận tôi về việc đăng biểu bất-hợp đi cưới bọ *Lưu*, tưởng rằng tôi không biết, giữ cái địa-vị cho lệnh-viện, như thì thương-nghị sao được. Chi bằng nhân lúc lệnh-viện còn bận ở trường, thì mà đăng biểu xin ân-xá thì lệnh-viện không nói sao được nữa.

Mạnh-sĩ-nguyên nghe nói, nghĩ lấy làm phải.

HỒI THỨ LXII

Mạnh-sĩ-nguyên thấy *Hoàng-phả thiên-hoa* nói đúng đắn buổi, sáng ngày 25 này thì đăng biểu xin triều-đình ân xá cho *Mạnh-lệ-quân* cải-trang, mới đáp rằng :

— Nếu vậy thì hay lắm !

Hàn phu-nhân nói :

— Ta nên thương-nghị cho kỹ, chớ khiến tiện-nữ phải thất thể-diện.

Xét ra, thì chẳng qua cũng bởi thiện-sĩ chưa cho được tương nhậu, vậy nên cha con nhà *Hoàng phả* và cha con nhà bọ *Mạnh* không biết thương-nghị trước với *Mạnh-lệ-quân*, dám tự-tiện mà báo-tin ngay, trách nào *Mạnh-lệ-quân* không phải tức giận.

Bấy giờ chỉ con *Hoàng-phả kinh* và cha con *Mạnh-sĩ-nguyên* đồng-thanh mà đáp rằng :

— Đó là một việc giai-hoại, khi nào lại thất thể-diện !

Hoàng-phả thiên-hoa nói :

— Tiện-tế và nhà, xin thảo tờ biểu sẵn.

Nói xong, các-tử lui ra, lên ngựa về vương phủ, *Hoàng phả thiên-hoa* vào *Loan-phương-cung*, đứng trước bức trướng *Mạnh-lệ-quân*, với mà thưa rằng :

— Tôi vâng mệnh cha mẹ bắt-đắc-dĩ phải cưới bọ *Lưu*, để tâu nỗi tiền-thư tức giận, vậy tôi xin tội.

Bấy giờ *Hoàng phả thiên-hoa* trông lòng mừng-rỡ bội phần, đứng ngồi không yên, cũng không vào phòng nàng *Lưu-gẻn-ngọc*. Đến chiều hôm ấy *Hoàng-phả thiên-hoa* thảo tờ biểu,

Vợ chồng *Hoàng-phả-kinh* xem qua khen được, thì người viết đưng-tả lại rõi mới đi ngủ.

Sáng sớm hôm sau, cha con *Mạnh sĩ-nguyên* sang rủ cha con *Hoàng-phả-kinh* để cùng tiến triều. *Hoàng-phả-kinh* nói :

— Nếu cha con tôi đông tử biểu mà thành-thượng nổi giận thì xấy giờ xin cha con thân-công đẩy cũng bất tức mà bảo-lãy cho.

Mạnh sĩ-nguyên nói :

— Thành-thượng vốn có lượng nhân-từ, tất rủ-lòng thương mà thu cho, chẳc không hề chi.

Cha con *Hoàng-phả-kinh* cũng lên ngựa cùng cha con *Mạnh-sĩ-nguyên* tiến triều. Buổi sáng hôm ấy, quan tả thừa-tướng là *Lương-giám* chưa đến, vua *Thành-tôn* ra ngự triều, *Hoàng-phả-thiệu-hoa* qui xuống tâu rằng :

— Muôn tâu bệ-hạ ! kẻ hạ thần là *Hoàng-phả thiên-hoa* có một việc xin cải tân thành-thượng xét cho.

Vua *Thành-tôn* phán rằng :

— Có việc chi ? cho nhà-ngươi cứ đứng đẩy mà tâu.

(Còn nữa).

Certifié l'insertion

Imprimerie du Trung Bắc Tân Văn

Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN